

Людмила Галько

Кандидат економічних наук, викладач

Тернопільський національний економічний університет

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Поглиблення трансформаційних та інтеграційних процесів в національній економіці значно посилюють вплив зовнішнього середовища на діяльність вітчизняних товаровиробників, таким чином перетворюючи його на головний чинник, який обумовлює стратегію та ділову політику підприємства. Саме нестабільний характер зовнішнього середовища, який визначається постійними коливаннями макроекономічних показників та періодичними проявами фінансових криз, вимагає від підприємств переглянути стратегічні орієнтири своєї діяльності та поступово адаптуватися до нових прийомів і методів введення бізнесу, активізувавши при цьому зусилля на пошуку принципово нових шляхів зростання, націлених на забезпечення необхідного (ефективного за існуючих умов) та достатнього (найменш затратного) рівня стійкості підприємства.

Дослідження сутності та змісту економічної стійкості дозволяють виділити такі її особливості: на стійкість підприємства здійснюють вплив чинники внутрішнього та зовнішнього середовища його функціонування, а її досягнення є результатом реалізації комплексу управлінських дій, які спрямовані на зменшення або припинення негативного впливу дестабілізуючих чинників, внаслідок чого підприємство повертається у стан рівноваги за рахунок власних або залучених ресурсів, чим забезпечує собі подальший поступальний розвиток шляхом підтримки рентабельності власної діяльності [1,2,3,4].

Таким чином, основною умовою досягнення стану економічної стійкості є одержання оптимальної величини прибутку, достатнього для подальшого розвитку підприємства на основі самофінансування і формування власного

оборотного капіталу в розмірах, які дозволяють забезпечити високі темпи збільшення обсягів реалізації на рівні не нижчому, ніж у конкурентів.

Економічна стійкість безпосередньо проявляється у реакції підприємства на зовнішні впливи та визначається його здатністю ефективно виконувати поставлену системну функцію в умовах мінливого бізнес-середовища. Саме характер відносин виробничої системи та зовнішнього середовища виступає своєрідним критерієм оцінки досягнутого рівня економічної стійкості.

Аналіз наукової літератури дозволяє виділити наступні типи стійкості промислового підприємства [2]:

1) активна – властива підприємствам, які здійснюють суттєвий вплив на протікання процесів у зовнішньому середовищі, при цьому забезпечуючи власне зростання та поступальний розвиток;

2) реактивна – характерна підприємствам, які зберігають основні параметри своєї діяльності в умовах зовнішніх впливів, не змінюючи існуючої організаційної структури;

3) адаптивна – передбачає організаційні зміни у діяльності підприємства у відповідь на зовнішні подразники;

4) превентивна – відбуваються зміни у функціонуванні підприємства в очікуванні настання несприятливих подій у зовнішньому середовищі, тобто, структура системи набуває принципово нових ознак задовго до настання негативних впливів.

Таким чином, в основі механізму формування економічної стійкості має бути закладена модель активного розвитку, яка спрямована на пошук конкурентних способів реалізації стратегічних цілей підприємства за рахунок використання можливостей власного потенціалу та забезпечення відповідності внутрішніх бізнес-процесів динаміці потреб макросередовища. Отже, досягнення стійкого економічного розвитку можливе за рахунок оптимального співвідношення між бажаними темпами економічного зростання та можливостями відтворювального процесу.

Разом з тим, слід відзначити, що активний розвиток промислового підприємства неможливий без впровадження системи інновацій, яка дозволить забезпечити поступовий перехід від превентивного розвитку до взаємодії із зовнішнім середовищем, змінюючи якісні параметри розвитку суб'єктів господарювання та збільшуючи ринкову вартість бізнесу.

Дослідження особливостей забезпечення інноваційної стійкості підприємства зумовлені: по-перше, специфікою самої діяльності, оскільки в ній беруть участь не лише менеджери, а також вчені та інженери; по-друге, значним часовим лагом між початком розробок (фінансування) і отриманням реального економічного ефекту; по-третє, значними обсягами капіталовкладень та високим ступенем ризику, що впливає на формування запасу міцності виробничої системи. Запровадження ефективної системи інноваційного менеджменту дозволить забезпечити оновлення усіх сфер діяльності підприємства та сформувати сприятливий інноваційний клімат.

Таким чином, лише активна інноваційна політика виступає важливою передумовою забезпечення економічної стійкості промислового підприємства в сучасних умовах господарювання, реалізація основних положень якої сприятиме підвищенню ділової активності товаровиробників шляхом широкого впровадження інноваційного продукту, здатного забезпечити стійкі конкурентні переваги на даному ринку.

1. Ареф'єва О. В., Городинська Д. М. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення / О. В. Ареф'єва, Д. М. Городинська // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 8(86). — С. 83-90.

2. Бараненко С. П. Стратегическая устойчивость предприятия / С. Бараненко, В. Шеметов – М. : ЗАО Центрполиграф, 2004. – 493 с.

3. Шубравська О. Сталий економічний розвиток: поняття і напрям дослідження / О. Шубравська // Економіка України. — 2005. — №1. — С. 36-42.

4. Проценко Н. Б. Методологічні аспекти оцінки економічної стійкості підприємств / Н. Б. Проценко // Регіональна економіка. – 2007. – № 2. – С. 86-94.